

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztési díj: 3. félre 6 pfr. külföldre évnegyedenként 4 pfr.
Külső szénecze Sikó-ház, 36 számmal.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnegyedenként 3. félre 6 pfr. külföldre évnegyedenként 4 pfr.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bélyegdíj és minden négyhasábos egy sor után számított 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szerkesztési díjait illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyalók u. m. előzetes, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

SZÉTEKINTÉSEK.

(D.) A német diplomatiának most egyik legfontosabb kérdése a dán kérdés. A dán hatalom, mely többé nem Nagy Kanutot uralja, ki képes volt Angliát meghódítani, s uralmát Svéd- és Norvég-szigetek felett kiterjeszténi, ezelőtt valami 840 évvel, — most egy alig 2451 □ mérföldnyi monarchia, összetoldozott külön tartománykákból és szigetekből, Svédország s az északi és keleti tenger között.

E monarchiának most legtöbbször szőnyegen forgó tartományai Schleswig, s Holstein, melyet 5-dik Keresztély dán király foglalt vissza Dániához, és Lauenburg, melyet VI-dik Fridrik volt kénytelen Pomeraniai részének 1815-ben történt átengedéseért cserében elfogadni, Poroszországtól. Mindezen tartományok eredetileg tagjai a német szövetségnek, s bárha Dánia irodalmilag, egyetleg s mindenképp hatni akart, ezen melék-tartományai átdánosítására, mind a mellett itt a német nemzetiség uralkodik, s az átdánosítástól e kis töredéket az egész európai németiség védi, igazságtalannak állítván azt, hogy valamely nemzetiség a mászt magábaolvasztani igyekezzék.

Már VII-dik Keresztély dán király igyekezett, az összes monarchia eszméjét ottan kivinni, s 1846-ban Schlesviget és Holstein bizonyos részeit Dániától elválasztatlannak nyilvánítá; míg fia, a mostani király, VII. Fridrik, kormányra léptekor, 1848-ban, határozottan az összes birodalmi egység mellett nyilatkozott, s ebből lett a schlesvig-holsteini és dán forradalmi háború; hol a porosz is a Schlesvigiek részén állott, s mely mind a mellett a Schlesvig-holsteini nagy meg alázódásán végződött.

Azonban a dán alkotmánysszervezet, a birodalom-összesítés, eszméjét meglehetősen kedvezéssel vitte át, a mennyiben, Schlesvignek külön és Holstein-Lauenburgnak szintén külön minisztereket állított fel a király körében, s meghagyta ez utóbbi tartományok gyűléseit is, s így a had és pénzügyi kérdéseken kívül némi autonómiát. Azonban e század nagy betegsége az, hogy minden nemzet igyekszik a másra tukmálni saját nemzetiségét, s a dánoknál is ezen eset áll a német herczegségek irányában, kik azonban tagjai levén a német szövetségnek, ez által ősi intézvényeik és tartományi önállásuk, kötés szerint garantírozva van.

Ausztria és Poroszország, mint főbb hatalmak a német szövetségben, mindenképp hatni akarnak Dániára, hogy a herczegségek autonómiáját ne zavarja, azokat egy összes dán monarchiába beolvasztani ne törekedjék; de hagyja királyi pálcájára alatt a német nemzetiséget, saját geniusa és historiai jogai közt virágozni.

Minthogy a dán kérdés a forradalmi korszak vértengeréből még rendezetlenül jutott le korunkba, s a közelebbi keleti háború is azt háttérbe szorította volt; a mi napjainknak jutott részül ezen kérdés feletti vajadást végigtekinteni.

Most Dánia újra ez ügy eldöntésével foglalkozik s éppen a legutóbbi napokban egy igen szabadelvű alkotmány-tervet küldött meg a holsteini rendek bizottmányának, melyben felelős miniszterium, s képviselés van ígérve; de melyet a holsteiniak mind a mellett visszautasítottak, mert az alkotmány nem garantírozza nemzeti jogukat, s álladalmi önállásukról nem ad semmi biztosítékot.

E kérdés nem csak piquante, de fontos is, s nagy kiterjedést vehet.

A diplomacia, mely különben a nemzetiségekigényei előtt könnyen huny szemet; nem annyiban ezen kisebbkorú érdek által van felhíva, a közbelépésre; de európai szempontok képezik ezen kérdés végső hajszálait; a dán király magtalansága már 1853-ban arra ösztönzö a hatalmasságokat, hogy az örökösödés rendjéről gondoskodjanak, tartván az orosz beavatkozástól, kinek a gottorpi ágon, a trón örökösödéshez valaha igénye lehetett. Ezen igényről Keresztély glücksburgi herczeg részére Oroszország lemondott ugyan, de bárha a trónörökösnek van két fia, az orosz császár successiója még nem áll igen messze, s így európai érdekekből is a német hatalmak befolyása a herczegségre, s ezeknek lehető önállása szükségessé válik.

Ezen csigaléptekkel haladó ügy, mely gyakran megtölti a lapok hasábjait, s a kevésbé tájékozott olvasó figyelmét fárasztja, most még sem Ausztria sem Poroszország közbenjárása által, kibékítőleg ki nem egyenlítettett, szó van róla, hogy tárgyalása a német szövetség gyűlése elébe terjesztessék, s ismerve Dánia makacsságát, vagy tán erélyét, ismerve azon szövetkezési hajlamokat, melyek a skandinávi szigetek egy még nagyobb uniójának, (Svevicia Norvégia s Dánia összesítésének) álmait is már felszínre hozták; lehet gondolni, hogy ebből még egy igen fontos és véres kérdés válhatik.

Méltó azért, hogy olvasóink ezen kérdést folytonos figyelemmel kísérjék, annyival inkább, mert ez minket is birodalmunkhozi viszonyunknál fogva élénken érdekel.

MEZEI KÉRDÉSEK.

I.

Gazdaságunk hátrányai felett szüntelen panaszkodunk lapokban és privát körökben, de mind eddig minden siker nélkül; s ennek legfőbb oka, hogy a hibát szeret-

jük másban keresni, holott legtöbb helyt orrunk előtt saját belső háztartásunkban van. Ohajtjuk az adó lejjebb szállítását, ohajtjuk a tagosítást s azt reméljük, hogy ezzel minden el van érve, kivált ha még egy takarékpénztárocskát is akaszthatunk melléje.

Az adó sorsa nem függvén befolyásunktól s annak sorsa a kormány atyai figyelme, s az állam szükségleteinek befolyása alatt állván, az vélekedésem tárgya sem tehet ez idők szerint. Amde bel-oeconomiai reformjaink körül, a szükséges tájékozottságot bírni, s lépéseket megtenni, első, és szabad feladatunk. Ezek közt pedig alig lehet fontosabb kérdés a tagosításnál.

A commassatio mellett és ellen folytak most a leghevesebb vitalkozások, hirlapokban nem mer senki elvenni, mert fél magát neveltségessé tenni a közvélemény előtt, de magán körökben akad ellenség, ha nem is sok, s ezek sem feltétlen ellenségek, tehát itt könnyebb a győzelem vagy kiegyenlítés.

Hanem legnagyobb elensége a commassatióknak a köznép, s nem is ok nélkül; mert sok van közöttük, ki 5—6 hold birtokkal tart a közlegelőn két tehenet vagy ökröt, 2—3 borjut, ugyanannyi sertést, vagy egy fejős kecskét, mi legveszedelmesebb állat, s öt vagy több juhot, mi summa summaum 14—15 darabra megyen fel. Már most ezen ember attól tart, hogy annyi marhát nem tarthat ki, ha megszűnik a köz-legelő; azt pedig még nem látja, el nem hiszi, hogy commassatio esetében más forma gazdaság fog beállni, mindenek felett földje több és jobb természet fog adni, mint jelenleg.

Hogy mi előnyei vannak a commassatióknak, szükségtelen fejtegetnem, miután azt már nálamnál okosabb emberek elég bőven és érthetőleg megmagyarázták; czélom csak az ellen fegyverével és erejével megismertetni tisztelt olvasóimat, hogy tudhassuk mi is magunkat csatára készen tartani s mielőtt ütközetre kerülne a dolog, az ellennek egész erejét valaminint gyengéit is jól ismerhessük.

A tagosítást ellenző birtokosok között, mint fentebb is említettem, kevés az elhatározott ellenség, az is inkább egy-egy megrögzött régi gazda, ki azt hiszi, hogy az ő gazdálkodási rendszerénél jobb már nem lehet nálunk, s ezt megváltoztatni, vagy, — mi nála egy értelemmel bír — felforgatni nem szereti; vagy némely olyan, ki kevés birtokon sok marhát tart, de ezt nem tehetné, ha commassatio lenne, p. o. Pálnak van egy szép birtoka Küküllő mellett, hol sok szénája terem, de kevés a lege-

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irta

HALMÁGYI SÁNDOR.

III.

Szerelm és nagy ravágyás.

(Folytatás.)

Ki lehet az a Pythia, s mit jelent e sajátosság játéka képzeletnek? Hol maradt ki ily sokáig a vén Boncza? Vajha mielőbb látna Saphirát! Vajjon, hogy fogják őt az udvarnál fogadni? Szidóniát szeresse-e... avagy talán jobb lesz elfojtani ébredő érzelmeit e leányka iránt, a ki iránta úgy se látszik barátságánál többet érezni, s a ki végre is csak egy szegény, üldözött nemes gyermeke? Ki tudja... nem nyílik-e fényes pályája Erdélyben, oly fényes, hogy fejedelmi hölgyekre vetesse szemeit? Bohó gondolat, üres ábránd!... de végre is semmi se lehetetlen. Ki az, a ki a jövendőt látja?

Ily gondolatokkal tépeldődött az ifjú, a ki, mint mondtuk, megszokta volt a jövendőt mindig sokat várni. Most is úgy tetszett neki, mintha minden következő pillanat sokat ígérő kecselgőssé mosolyogna feléje. Ha egy madár röppent fel előtte a kerti lombok közt, már káprázott a szeme és egy rémlett előtte, mintha az a várva-várt hírnök lenne, a ki őt sürgetve int, hogy vesse magát délczeg paripá-

jára, mert a fényes pálya megnyílt előtte, csak személyes tulajdonának kitüntetésre szükséges, hogy szerencséje meg legyen alapítva.

— Tamás, a lovamat, hamar a lovamat! — kiálta a tornácra majdnem öntudatlanul az öreg csatlósok, a kit e percében nagy ásitóva kilépni látott a rozzant szinből, a hová magát a paripákkal együtt kényelmesen bezálltolt.

Ez egy pillanatig urára bámészkodott, aztán meglódtván magát, sarkon fordult és egészen megörvendeztetve fogott a nyergeléshez, mert az unalom miatt már azt se tudta, hová legyen el. Az a halotti némaság, az a temetői nyugalom, a mely e dűledő falak közt, e pusztá udvaron elterült, nagyon nyomta az ő vidám kedélyét. Szerette ő barátkozni, kérdezősködni, fecsegni és közbe-közbe dicsekedve jó izüeket fülleneti; de e házban még senkivel se tudott oly bizalmas viszonyba lépni, hogy csak azt is megtudhassa: voltaképpen kicso, micsoda ember legyen a ház ura? Hajnal óta, mikor kiment szeméből az álom, mind hiába leső, hogy valakit nyakon csipessen egy kis szószaporítás kedviért. Az öreg nemzeti urat látta a hajnali szürkületben, a mint lassan lejött a tornácra lépőkön, már azt hitte, mint jó gazdához illik, szétnéz a ház körül, s majd szóba ereszkedik vele is, de alig hogy leérkezett, azonnal nyom nélkül eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. Meg is jegyezte ezt magának. Az a hült száju, borzas göbé pedig, Aron, mint egy bús medve, mindig a földszinti termek egyikében kuttogott, a melynek ajtajában Bodri, a komondor vicsorgatta fogait, valahányszor arra félt közelgetni, hogy onnat kikergesse a lusta sühedert. A mi Magdust, a vén szolgálóleányt illette, az reggel is délből is emberségesen megvendégelte, de kérdéseire röviden és kitérőleg felelt, próbál

odavetett élczire még csak fel se pillantott, csak egyszer, akkor is úgy megnézte őt, hogy nem volt kedve többet kötekedni.

Szegény Tamás! e szorult állapotában bizony Szidónia kisasszonyhoz folyamodott volna, ha nem tartja vala a becsületlenség törvényei ellen való confidentiának utját állani, a mikor gondolatokba mélyedten, könyvvel kezében az udvaron át a kertbe látta menni. Volt valami e fiatal lánynak már külső, alaki jellemében is, bizonyos komoly méltóság, a mi rendkívüli tiszteletet ébresztett, s a mi a magyarországi ősz csatlóst oly elfogulttá tette, hogy egy kedélyes „jó reggelt!” készülvén mondani, azt csak halk, szerény hangon tudta tenni. Szidónia alig vette őt észre. A bizony gazdájától se illett, hogy úgy odafelejtse!... Azonban, — mit volt mi tennie? — neki túrközött és egy szomorú bujdosó dalt dúnygyogve egy eltörölgetve, dörzsölgette a paripákat, hogy maga is bámult fénylő szőrökön. Az övé sárga volt, mint az arany; nemzeti uráé meg ragyogó hollószínű; a neve is „Holló” vala. Azután elővette a nyeregzsírszámokat, azokat is úgy kikente-féltette és takarította, hogy akár tükör gyanánt használhatta volna az utolsó csattot vagy zabolaszemet is. E foglalkozás alatt pedig részt a felriszított állatokkal, részint a sok mindenféle szügyellő- és kantárszíjakkal, kengyelvasak és zabolákkal oly jóízűleg elbeszélte, hogy szakadozott galagolyását hallgatni egy másinak nagy gyönyörűségére szolgált volna, s igazán szíve: magának is jobban telt az ideje mint az állingálás és teskelődés közben; de ebéd után már nem tudta miben találjon szórakozást; szeretett volna az utcákon alá s felülről nézni, de az utcaajtó csukva állott és Magdus különben is parancsot adott hozott volt, hogy üljön vesztig a ház falai közt; az alvás mesterségéhez folyamodott hát és avval

vigasztalta magát. A nap hanyatló félben volt már, a midőn fölébredvén, nagy ásitóva kinezett az udvarra, s gazdája lekialtott hozzá.

Képzeltetni már most, mily szorgalommal fogott a nyergeléshez, gondolván, hogy talán elköltöznék ebből a házból, a hol minden vendégzeretet mellett rozsl érezte magát.

Hamar készen is volt Holló felszerszámolásával, s már a maga higgadtabb vérű nyergeléséhez fogott, a midőn türelmetlenül gazdája odaérkezve, ingerült hangon rivalgott reá:

— Ugyan... hát mit akar avval a sárga gebével?... Csak nem gondolja, hogy egyszerre két nyeregbe fogok ülni! Siessen, az Isten áldja meg! és hozza már ki a lovamat. Ej, no!... én teremtem!... hát már mit bámul olyan hüle képpel reám!

— Megkövetem szépen a nemzeti urfít, hát engem? Itt vagy? — kérde Tamás szemrehányó hangon, mialatt becsületes nyílt arcán szomorú meglepetés festődött.

— Vén gyerek! hát hová gondolsz?... Hiszen csak úgy megyek ki egy kissé. Megjövök én egyszerre. Látja hol áll a nap? Ugye most kezd hanyatlani? No, mikor lement a mögött a mennykő nagy hegy mögött, magam is itt leszek. Csak éppen egy kissé megszűllőztetni akarom magamat; mert a fejem úgy tele van mindenféle bolondnál bolondabb gondolatokkal, hogy már kábult is kezdek.

(Folytatjuk.)

Igazítás. E regényből a múlt tárczában adott közlemény, alulról számított 18-dik sorában, e helyett: „egész érdekei.” olvassd: „igaz érdekei.” Előbbi értelemzavaró sajtóhibák közül szükség kijavítanunk még azt, mely a 102-dik szám 3-dik tárczában állnak felülről számított 5-dik sorjában maradt, u. m. „paleczkák” e helyett: „paleczkák.”

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 120-dik számát.

lő; van egy kis birtoka is a Mezőségen, hol sok a közlegelő: már most legtermészetesebb, hogy a Küküllő mellett telelt marháit nyaranta a gazdag legelőjü mezőségi jóságán legelteti a köz-legelőn; tehát Pálnak ugy volna legjobb, ha a Küküllő mellett tagosítanának, de a Mezőségen nem. Ő tehát a Mezőségen csak nem ohajtja a tagosítást, de ellene is van.

Feltételek ellenei már többen vannak: ezeket tulajdonképpen nem is tekinthetjük elleneknek, csak késedelmezőknek, ilyenek.

1.) A kik várják a tisztázó bizottmányt, mert sok földjük van volt urbéresek kezeiben s ha most tagosítás lesz, félsz hogy ezen birtok mind elvesz örökre; tehát mig kiséll az ulolsó commissio, csak patientia.

2.) A kik még most is tökéletes rendtelenségben vannak, várnának valahonnan egy kis capitálist, miből hordozhassák a commissatio költségét, új gazdaságukat megkezdhessek, s mig az jövedelmezni kezd, addig élhessenek; ezeknek száma is meglehetősen; ezek azt mondják, megvárunk meg a végleges kárpótlást, s akkor commissiók, de vajjon kinek több helyt fekvő apró birtokai vannak, nem költi-e el az apránként kapott pénzt égető szükségére, vagy nem esik-e a pénz-operateurok vagy mint nálunk faluhelyt mondják, érvágók kezébe.

Mind ezen fennebb említett embereket meg lehet győzni a legegyszerűbb fegyver, a kölesönös felvilágosítás rá-beszélés által, legyen az hírlapilag, vagy társalgás útján; de van egy más sokkal hatalmasabb ellen, s ez a nép, az a nép, melyikről a nép-imádó, kinek jelszava: „nép szava Isten szava“ azt mondja: „az ártatlan, a jámbor természet gyermeke,“ — a gögös megvetéssel csak „buta népnek“ nevezi, kiről azonban én azt hiszem, egyiknek sincsen igaza, mert se nem ártatlan, se nem buta egészen.

A nép időszaki érdekeknek, s rövid láthatára szükségének ösztönéből, nem tekint a távol sikerekre, nem tudja felfogni azon intézvény fontosságát, melyen az ő jobbító is alapulhat; éppen ezért reá a reál kérdésekben is vagy a kormányzásnak kell hatnia parancsolólag, vagy az intelligentiának gyakorolni reá az intézvények határai körül oly morális kényszerítést, mely aztán őt önként sódorja a közczél érdekeihez. Hogyan lehetne e téren mozognunk s addig is mit tehetünk? szükséges arról gondolkozni. — ZEJK SÁNDOR.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Ragusa. Aug. 1. 1857. — Tisztelt szerkesztő ur! Mi, itten három magyarok, kiket a nápolyi modorban kinzó sors honunkon kívül tart, úgy néztük a mult nyolcz éveket, mintegy zsarnoktelet, vagyis, világosan szólva, mintegy ranczos arcu öreget, kinek homlokán ezüst-fehérről tündöklök ugyan, de zuzmarás lehelete minden előtt dermedéssel fenyeget. Ámde mi a tél borus napjaiban még se gondoltunk csak az elmúlt szénapokra, sőt nem szüntünk bizni a gondviselésbe, mert tudtuk, hogy oly szép nemzet nem vesztet el; tudtuk, hogy a kinek ereiben életerő van, ki a zsarnok tél nem esügesztett el, ellenben erőlesen magnetisált, annak a tavasz ismét visszajön, talán a régini virágosabb öltönyben, s a tél zúros napjai után, virágokkal, vig dalokkal kedveskedendik. S mi e reményünkben nem is csalatkoz-

tunk meg, mert a magyarok egén e folyó évben oly jelenetek tűntek föl, melyek egy új, talán üdvösebb tavaszt jósolnak: a felséges császári pár utazása Magyar-honban, mely körüle mindenfelé áldást árasztott; a nagylelkű s valódi amnestia, mely által ő felsége nagyszerű hódítást tett a trónus, az állodalom sezer meg ezer szerencsétlen családok számára; a pesti magyar akademia alapítókéjének ő felsége kegyes adománya általi szaporítása; a magyar gymnasiumokban magyarnyelveni tanítás, tehát a magyarnyelv, s ezáltal is a magyar nemzetiség élete biztosítása; Erdélyben a nagyhonfi nagyméltóságu gr. Mikó Imre ur által alapított „Nemzeti Múzeum“*) vagy is a magyar műveltség dísző temploma; s elvégre egy magyar nemzeti ünnepély Gerenden a mult július ötödikén, mely által tudós honfink gr. Kemény József dícsőített. Mi hármán is, ha ott leendettünk, levett kalappal vegyülünk vala a gr. Mikó Imre ő nagyméltósága által vezényelt közönségbe, s ott földig hajolunk vala meg a szent szobor előtt; de kénytelenek vagyunk öszintén megvallani, mikint mi ez ünnepet igen is földinek tartjuk. Hajdan a görög, s római szabad köztársulatokban, hol a nagy honfi, s a tudorok nem földi kincs, de egy becsületczim, egy immortal koszoru, vagy apotheos által jutalmaztattak, a nemzet az érdemes férfiszobrárt a Pantheonba, a polgári erények templomába helyezte: ámde nálunk e szép alkalommal is nem a nemzet, de a kegyes nő emeltetett oszlopot a nagy Kemény Józsefnek; mi ha így történt, a három nyelven írott fölirat helyett, mi csak ezt írtuk volna nagy betűkkel: „Non princeps, nec patria, sed uxor posuit;“ s azt is megvalljuk, miképp ilyen ugy szólva, nemzeti emlék-oszlop, ártatlan véleményünk szerint, nem a gerendi czinterembe, a póre emberek közé, de a Nemzeti Múzeumba valahelyeztetendő Vass József tanár ur lelkes beszéde után, még pedig nem a haragkos szomorú hangja kíséretében, mely halált, de ágyudörgés, s zenekar harmóniája mellett, mely halhatlanságot jelent. Ez azonban nem késő: hisz Woltair, s Mirabeau szobrai is haláluk után későbbre költöztették a Pantheonba, s az igazán nagy Washingtonnak csak a mult évben emelének oszlopot montverducci lakóházának templomá alálakítása által.

Egyébaránt ez alkalommal szabadjon észrevennünk, miként a mi nemzetünk, mely különben nemes indulatáról méltán híres, ön nagyiai dícsőítéséről régebben se sokat gondoskodott. Például batzkamadarasi Kis József, az a nagy honfi, ki csak honának s nemzetének élt, 1829-ben az udvarhelyi reform. collegiumnak 80,000 forintokat egy szép könyvtárral együtt; 40 jó ügyekezeti tanulóknak — vallás különbsége nélkül — évenként 60 forintokat; egy franczia, s egy német nyelv-mesternek évenként külön-külön 300 forintokat; a franczia s német nyelvekben kitünő két ifjunak, minden közpróbatétel alkalmával, külön-külön 60 forintokat hagyományozott; a mi szegény kicsiny honunkban, aránylagosan többet tett mint egy dus angol lord az oxfordi egyetem alapítására; s hát e szép, e nagy ténnyől tud-e nemzetünk valamit, vagy legalább a székei nemzet? Hát a mély tudomány Szász Károlyról, ki a professori cathedrában, a nemzeti gyűlésekben, s irományaiban mint egy szellemi apostol, úgy terjesztette az erkölcsi világot, szólott-e

*) Országos Múzeum.

Szerk.

valaki valamit bár a magyar akademiában, melynek díszes tagja volt? S végre, hogy van az. miképp a legnagyobb magyar s magas tudományu gróf Széchenyinek, annak az isteni férfinak, ki a magyar nemzet valódi Prometheusa, nem a nemzet s nem a magyar akademia emeltet oszlopot a pesti muzeumban? Ámde hagyán! térjünk vissza nemzetünk tavasz-nézetére. Csak az, kinek élettavaszad a jó illatok nélkül tölt el, kinek fejére, s szívébe a siberiai tél tett havat, s fagyot észrevétlenül, csak az keseregjen, mert élete legszebb lényétől van megfosztva. Ámde te nem tartozol a hasonló szerencsétlenek sorába imádott honom, mert néked volt, s ha igazán ak rsz, még lesz tavaszod; mert él a te jó fejedelmed, ki sebedre, egy mint királyhoz illik, balzsamot teend, s alkotmányos életet adand. Él az idő, s él a gondviselés; csak te is igyekezzél erőlesen, gondosan, okosan élni; csak te is műveld fejedet, szívedet, de földedet is; csak te is szeressed emberlétsádat, tiszteld a jó királyt, s engedelmeskedjél a hon törvényeinek!

FARKAS SÁNDOR.

M. Várhely, sept. 6-kán. Elzajlott a látványos s némileg félsértő sokadalmi zsigongis és városunkat szokásos kerékágadásban látjuk ismét. Szokásos? Mégsem egészen. Hogy ez így van és nem másképpen, annak egyedül Heinrich Mór ur az oka.

A sok még bé nem töltött hézagok daczára a művészet és tudomány területök külső határaihoz mindinkább közelednek, vagy közeledni látszanak. Munkásai fáradságtalan igyekezetének eredményei mégsem vergődhettek az általánosság lehetséges és kívánatos fokára. A tudomány és művészet országában eszközölt vívmányok magiglan is kiváltságos tulajdonja azoknak, kik leginkább s kizárólag azokkal foglalkoznak. A nagy közönségnek pedig alig van hírlapi futólagos jegyzetekből merített sejtelmek azoknak tárházaiban főlhalmozott kincsöiről. Nem tagadhatni, miszerint mindennap szülemenek munkák, melyeknek föladata: eme kincseket közös jóvá alakítani át, de ezen munkák igen nagyon tudományos keretbe foglalvák, hogysem nem valódi tudósok megérthessék.

Ily mélyebb tudományosság mellett azonban még más olyan is gondolható, mely anazt kiegészítve eredményezze azt, mit a puszta tudomány bizonyos tekintetben nem pótolhat. Ez alatt értem én azon eljárást, mely a művészet vagy tudomány valamely ágában tett új találmányokat szemmel látható alakokba öltözteti s ekképpen élvezhetőkké teszi oly laikusok számára is, kik különösen kitünő alapos tudás nélkül fogékony érzellemmel s némileg fejlődött értelmiséggel bírnak.

Ezen előzményekből folyó szempontból fogom én fel Heinrich ur lát- és természettani és földismeit mutatványait, szín- s sugár változatait és az agioscoppal előállított tájképeit. Heinrich ur vállalata mind általános mind művészi szempontból tekintve gyakorlati mutatványai alapjául jó tapintattal s finom ízléssel oly tárgyakat választ, melyek általános érdekesség mellett jellemző mozzanatok: ábrázolva egyuttal azok megértését is eszközlik. H. ur ebbéli föladatát ügyes s illő módon oldja s egyáltalában mutatványai keresztlvitelét minden tekintetben hízegs nélkül nagyon sikerültnek mondhatjuk. Dícsérettel meg kell emlékeznünk a körülményről is, miszerint H. ur minden nyegleséget kerül. A szakértőre kelleme-

KÖNYVISMERTETÉS.

„Nővérek.“

Regény, két kötetben, írta b. Eötvös József. Kiadja Heckenast Gusztáv. Pest, 1857-ben.

(Folytatás.)

A molnár Viktájával Fekete Andris kezére számít s az ifjú atyja János a malomban megjelenvén, nagyon nyugtalanodik a vén molnár, hogy Vikta nincs ott; ő egy idő óta sokszor tűnt el; Fekete János éppen fia házasságáról beszél, míg végre a molnár s neje nagy felháborodására, kiderült, hogy Andris Galambos Mariskát szereti, s az öreg belé is egyezett fia szerelmébe, mert a leány bárha szegény, de nemes leány. Ingerülten válnak el, Vikta éppen akkor érkezik haza kigyúlt arccal, — Vámosy vadászatai közben sokszor járt a malom körüli erdőkön.

Fekete János Galambos Mariskát megkéri fia számára s a leány igen boldog, de egy idegen ronda nő jelenik meg Galambosnéval, ki őt igen felháborítja. A ronda nőt a kulcsárné előbb meg nem ismerve, emlékezteti reá, hogy ő az, ki egy gyermeket neki egykor átadott volt, midőn Galambosné unokája éppen meghalt, e leány Maris, ki most igen szép, s ki után ő jól meg élhet, tehát őt visszaköveteli.

Galambosné tagadja a nő jogát a gyermekhez, minthogy ama nő azt egy cholerában meghalt asszony karjai közöl vette volt el s adta át neki. Tehát a leány nem az övé. A koldusnő esküt ígér a törvényszék előtt, s Galambosné nagy reméltebe hozza, töle béke fejében 500 forintot kicsikar, s így Maris sze-

rencsén férjhez megy, miután Galambosné, kitév, unokájának keresztlevelel igazolja.

Ezalatt Margit szerelme is Káldorival kifejlük; de a grófnak Dárdaynéval viszonya el volt titkolva. Káldori, hogy a bárónétól meneküljön, egy igen forró levelet ír hozzá, melyben kijelenti, hogy a nőnek világolt megámadott becsületét máskint helyre nem hozza, mint ha megházasodik. Rokoni Ormosy Margitot ajánlják, kinek jobbat, esztét követve, nem választhat, miután már Dárdayné kívül mást ugy se szerethet sat.

Alig érkezett Pestre Káldori levele, ugyanakkor Dárday meghalt és Irma szabad volt. Káldori azonban Margitot nőül veszi, nász-ünnepélyén a templomban Irma megjelen, mi a grófot felháborítja, — mindjárt násza után elindult nejével külföldre utazni.

Három évig voltak részint Frank, részint Angolhonban, mialatt Európa sőt hazánk fellett is az 1848/9-ki események átvonultak. Margit mint szenvedélyes és politikai kérdés-sel nem foglalkozott nő, meg nem foghatta, hogy azon képzelt új korszak eseményei alatt, férje, körül szerelmi ábrándjában többet tartott, mint azokról, kik az események felszínén állottak — hogyan maradhat közömbös? azonban menté férjét, „hogy a részvétlenség, melylyel a tömegelőt elfordul, csak szomorú tapasztalatainak következtése.“

E közben Margit egészsége mellibajai miatt romlani kezd, s bárha Olaszhon szelid éghajlata enyhíté báját, azon vágyának, hogy hazájukba visszatérjenek, nem állott útjába, csak még az emsi fűrdőt kívánta igénybe vevetni nejével. Emsbe me tek, s mig Káldori pár napra Frankfurtba rándult, azalatt Margittal Dárdayné, ki testvérétől ott volt, megbarátkozék, s annyira szerült behízelegni magát a nő bizalmába, hogy mire Káldori visszajött, már

benső barátságban valának. E helyzet Káldorit egy egyszer generozta, de végre észrevette, hogy Irma elitkolta Margit előtt vele volt viszonyát.

E nő azonban a paradicsom kigyója volt, a férj és nő közl, mely mind ketűt bizalomra kötelezvén, észrevétlenül hatott arra, hogy egymástól mindinkább távozzanak. Margit férjét hidegnek találta, sokszor ingerlekeny volt, a világ örömei közt őt a szerelemfűtés emészte. Ugy hitte azon megszokottságot, mely a házassággal jár, s mely a férfit folytonos érzéseiéből kivieszi, úgy hitte, hogy ez Káldori szerelmének hűlepedése, s sok epedést okozott magának, s sok tartózkodást férjének, mialatt a bizalom lánczai szakadoztak, apró kedvetlenség, s egymás társaságában unatkozás váltotta fel a régi szerelmet. Irma ajánlta Margitnak, hogy férje feltékenységét költse fel; Marg t Vilmos iránt apró figyelmet mutat, mely miatt Vilmos szenvedélyesen belé szeret. Dárdayné a házasság elvására számítva, a barátság színe alatt mindketűt hűti egymástól, hogy végre Vilmos Margitot, ő pedig a grófot bírassa.

Káldori tartózkodó lett Margittól, ez viszont férjétől — hanyzott az ösztönesség, mi a házasságot egyedül tetheti boldoggá. Margit mindinkább emészti azon képzelt, hogy férje őt nem szereti. Voltak azonban olykor érzeménys pillanataik, melyek Margitnak reményt nyújtának! Ezalatt Vámosy szerelme nagyra nőtt, ő heves nyilatkozatokat tesz Margitnak, mi a nőt arra ösztönzi, hogy az emsi fűrdőt sietve elhagyja hazajöjének Magyar-honba. Anyjának ujra látása, s barátnéja Mariska boldogságának szemléltése kedvessé tették a falusi magányt. Öszig az időt részint Vért-halmon, részint Káldorifalván töltötték, ekkor Pestre költöztek. Margit kedélye azonban ösz-

hangzatlan volt a világi zajjal. mi közte s férje közt sok kellemetlenséget okozott.

„Nem tudom,“ — szól Margit egy vitakozás közt férjének — „mit vesztené nemzetünk, ha Pesten egyes termekben kevesebb ember gyűlné össze, kik egy gözölgő theakatlan körül németül beszélnek... kik ha viskártyáikat házról-házra hordák, fehér nyakkendőkben ebédelték és estvé valamely teremben magokat vagy másokat untattak, éjfel után azon öntudattal fekszenek le, hogy a világon fontos, s mindenkinél magasb állást foglalnak el.“

— Minő példán én vagyok?...

Igy valamely különbségből, keserítő vita fejtett ki, Káldori búcsúvélten hagyta ott nejét, ki egy mély álomból ébredett fel: boldogsága álmából.

Káldori másnap Bécsbe indult, midőn nejével szándékát közlé, elhámult ennek hidegségén, a bizalom boldogságának vége volt. Káldori sértődve távozott.

Margit, férje távoztá után, háborodottan ment Dárdaynéhoz, kinek magát kipanasztotta.

Ott volt Vámosy is, kivel Irma Margitot, néhány perczére magára hagyta.

Vilmos heves nyilatkozatokat tesz Margitnak, ki midőn visszautalja, Vilmos hevében Káldorit kisebbiti. „Káldori soha életében nem szerette őnt,“ mondá végre határozottan Vilmos.

Margit e perczen Vilmost a legjellemte-lebb embernek ítélte, azonban Irma el volt készülve e pillanatra, melyben alkalmat lelt, hogy Káldori ama levelet megmutassa, melyben neki Margit feletti elhatározásáról írt volt, s melyben elég élesen ki van emelve, hogy csak családjának enged, midőn Margitot nejl veszi, de Irmat örökre szereti.

E levél földre sújtja Margitot, mindjárt parancsot ad cselédeknek a készületre, s férjé-

sen hat a szükséges légszusz elkészítésével s annak a gummi zacskókba töltésével általa elkövetett eljárás is. — Vásárhelyen legalább eddigelő H. ur mutalványainál remebbeket nem láttak, s mondhatjuk, hogy igen, igen élvezetűs órákat szerzett a helyi közönségnek. Mind ezokért, valamint azért is, mert Erdélynek Veres által fényfestészetileg levett szebb tájait a külföldnek bemutatni szándéka, szívünköl ohajtunk H. urnak minden helyült valóban megérdemelt sikert.

Makfalva. Augustus 28-án. — A K. Közlöny 94-ik számában J. aláírásával a maros-vásárhelyi főiskola számára gyűjtött segélypénzről tételit említés, a mint sejtelt, alkalmasint pénztárnoki közlés után, minthogy a pénztárba még az ajánlatok csak egy része van beadva. Értesítő J. ur kissé elcseszdedve kezd meg ily komoly, és fontos ügyről tudósítást; elmondja, hogy a múlt évben valaki 40 ezer pf. begyult pénzről értesíté az olvasó közönséget. Én megengedem, hogy ilyen tudósítás tételit, s közel is járt az a valóhoz, de azt állíthatom, hogy ezen értesítő nem a marosi ev. ref. egyház-korbeli lelkészek közöl való; mert az itteni papság azt az elvet követi: ne tudja hal kezé, mit cselekszik jobb kezé.

Állításomat igazolja az, hogy 1840-ik évtől fogva minden külső segítség nélkül saját erején létre hozott papi, és mesteri özvegy, árva-gyámintézete vagyon, s a pénztár minden év tavaszán kiad közel 300 pengő rftot, az özvegyek és árvák számára, állított könyvtár; még is mindezen fontos dolgokról soha semmi tudósítás nem tételit. *)

Tudósító J. ur a papság egy részét dicsérlettel halmezza, hogy a segélypénzgyűjtése tárgyát keblére vette. Hat az egy részhez, kik tartoznak? talán azon öt-százalékos gyűjtők, kik a pénz-gyűjtés tárgyában igen sokat fáradoztak, és nagy erélyt fejtettek ki; ha csak ezeket érti tudósító, akkor 60 pap kisebbitésével történnek ez, kik minden szegénységök mellett is, fel tudják karolni a szegény iskola ügyét, a mit bizonyít az, hogy 7800 pengő rft. után járuló évenkénti kamat fizetésére magokat önként kötelezték, melynek felgyűjtése a ref. egyház-köri vizsgáló bizottságra van bízva, s levonás nélkül át fog adni az iskolai pénztárba.

Ezennel tudatom az olvasó közönséggel, hogy eddigelé a maros-vásárhelyi főiskola számára begyűlt 32,000, olvasd harminckét ezer pengő rft. Ezen összegből adtak egyes adakozók, és ekklesiák 22,400 rft. a papok, és iskola-tanítók 7800 pf. Nagy hiba volt tehát tudósító J. urnak csak 3450 pf. és 10 krt. adni ki tudósítást. **)

A küküllői, és görgényi egyház-kerületekből mennyi fog begyűlni, majd meglátjuk, mivel minden adakozó neve ki fog nyomtatni, és ha J. ur is az adakozók közt lesz, egy-kinyomatott példányt kapni fog.

Mindez ideig vártam, hogy más tárgyataltabb megteszi a begyűlt segélypénzről kimutatást; de mint-hogy még mindez ideig elmaradt, ennél fogva egy felől

*) Elég kár, a közérdekben! Szerk.

**) Mint a t. lelkész urnak, mind J. barátunknak igaza volt; J. csak azt tudatta, a mi már tételit a pénztárba beadatott. S ur, az egész felajánlott összegről kimutatást adja most, mely még kezelés alatt lévén, a pénztárba nincs átadva, a mint J. levele alatt mi is sejteltük ezt. Szerk.

nek egy elutasító levelet hagyva hátra, ő Vért-halomra utazik.

Vámosy, midőn Margit felháborodását látta, igyekezett volt őt kényesztetni, de hozzá nem jutott; most Pestről távozását megtudván, sietve ő is falujába utazott, honnan Margithoz levelet írt, melyben kihallgatást kér, hogy magát igazolhassa.

Ezalatt Vikta megtudja Vámosy hazajöttét, s egész szenvedélyvel rohan hozzá, karjai közé. Vámosynak jól esik, hogy egy lény még is van, a ki teljes odaadással szereti őt. Azonban Margitét mélyen szenved, újból egy komor nyitott küld és esedezik kihallgatásért. Végre Margit enged kívánságának, s esti hat órára őt elfogadja egy hozzáírt levélkéje szerint, hová a kerti ajton át fogjon megjelenni.

Vámosy csalósa hazamenet Bélát a malomban, s pálinka közt elárulja miben jár. Vikta a levelet kicsikarja kezéből, átolvassa s a szerelemföltés duhe erőit vevén rajta, fut Kaldorfalvára, hová grófja éppen megérkezik, s Kaldorinak elárulja Margitot, mint ki Vámosynak ily tükös légyottot adott.

Kaldori midőn már Pesten vette neje levélét, igen fel volt háborodva, most érzi, hogy Margitot szerette, s jött Kaldorfalvára sietve, hogy őt kienyesztelhesse. De Vikta felfedezése előtte megfoghatatlan volt, arról soha se is álmodott, hogy oka lehessen Margitot Vámosytól féltetni. De a molnárlány eskü rábírák, hogy utántekintsen e hírnek.

Lóra ülvé átrohan Vért-halomra, s ugyan-csak neje szobájában találja Vámosyt.

Vámosy ur holnap indul, s jött hogy búcsút vegyen, szolt Margit nyugalomra kényszerítve magát. Erre Kaldori gúnyval sűrű Vámosyt, Margit felkéri szintén Vámosyt, hogy távozzék. A férfiak egy tekintetelt váltottak, mely egész gyűlölségeket kifejezte. A nő és férj ma-

az adakozók megnyugtására, másfelől a részvéllenség gyanuja elhárítására a valódi kimutatást megtenni kötelességének tartotta.

SILVESTER JÁNOS.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

— (Nem gyermek kezébe való a kés). Közlebből rész-vétél értesültünk, hogy egyik itteni tekintélyes kereskedő kis fia, saját kisdéd b. csatát játékközben lenyelt. Az atyát méltó aggalom lepte meg ez esemény miatt. Orvosi segély itt nem, csak a természet seg. thetet. Es e legnagyobb orvos szerencsére segített is. A kis kés csont nyelének nagyobb része megemész-tődött a gyomorban, csak a nyelv nem változtatta alakját midőn ismét látható lön. — E remületesnek mutatkozott eseményt tanulságul jegyezzük ide, egyszersmind a gyermek számára kés-zített apró késök kelendőségének csökkentésére.

* Az „Oest. Ztg.“ maros-vásárhelyi j. jegyű levelezője írja: A mi városunkban is mutatkoznak az irodalom te-réni tevékenység jelei. Vajda P. ur „Borászati közlemények czi-mű munkája (melyből a „K. Közlöny“ mutalványt közölt) már itten sajtó alá került; tanár Péterfy Károly „A bölcseztet törté-nelmé“ és Dr. Engel „A magyar nyelv családrészszeré“ czi-mű művét szintén bevégezte. E tudományos munkásközött annyi-val szivesebben kell udvozólnunk, mivel közlebbi időkben je-lesebb képességek is, vásári munkák gyártására kezdék erejüket fecsérelni. Mindenesetre ez utóbbiak közé kell számítnunk a „Nagy Tükör“-t, mely satyrico-humoristicus folyóirat akarna lenni stb. Itt a t. levelező e vállalatról kissé tán tulszorigorú ite-léssel mondva, álltér azon körülményre, mely szerint a Magyar-országban és Erdélyben meglehetősen elterjedt „Leipzig-er Illust. Ztg. némely, Magyarországra vonatkozó cikkei és rajzolatai által a németül olvasó magyarok neheztesét nagy mértékben magára vonta. Míg a hivatalos „Wiener Zeitung“ — ugymond — a Magyarországon tett császári körut folya-ma alatt a magyarokat derék, lovagias, életrevaló népknek ne-vezte, addig a „L. J. Z.“ a magyarokat egy tragikus, halt indi-vidiumnak tekinti és Magyarország fővárosából, mely pedig a legtöbb tekintetben Lipcsével szemben nincs miért piruljon, nem nyújt olvasóinak más rajzolatot, mint néhány a Dunaparton lé-zengő, rongyokba burkolt, bajszos alakot. A nélkül, hogy e tekintetben befolyást tulajdonítanak azon, a hely színén tett ta-paszlatunknak, miszerint mi minden időben több rongyföszlá-nyos proletariust láttunk Lipcsében mint Pesten, ugy hiszszük azon ajánlatnak, hogy a lipcsei képes újságot többé ne járassak, annyival inkább még lesz jelentékeny eredménye, mivel már is több magyar casino azt visszautasítja, és többen nyilatkoztak ugy, hogy e lapra ezután nem fizetnek elő. Okoskodásuk ide megy ki: „Az állam az ok nélkül ellenséges indulatot tápláló lapról megtagadja a postailletőséget; magán egyén nem tehet egyebet, mint a szántszándékosan ferdítő lapról egyszerűen meg-vonni partfogását!“ Eppen mivel a magyar utolsó állérlet is kész odaadni, ha nemzeti jellemével szemben lovagias magatartást tapasztal, semmire se érzékenyebb, mint oly megtámadásokra, a melyek annak igaztalan behomályosítására céloznak. — A te-kintélyes bécsi lap ezen levelezője, kinek legközelebből már több alkalommal olvastuk közleményeit hazai és nemzeti ér-dekeink mellett, mint értesültünk, nem más, hanem Békessy Márk lévén, örvendünk irányán.

* Eppen most halljuk egy jól értesült egyéntől, hogy a magyar-sárdi oláh pap, a ki arról lön nevezetes egyéniséggé, hogy 1841-ben hívei királyi pályára választottak volt, a napokban önmagának kezét lábát összekötözvén a falu határán folyó kis-ded patak egyik mélyebb árkaiba magát vízbe ölte.

* Huttiray Lukács Sándor Pesten „kerti gazdaság“ czim alatt hírlapot fog megindítani, melynek célja a hasznos kertészkeskedés megkedveltetését előmozdítani, az idevágó ismereteket és tapasztalásokat terjesztani, s a keletkezőben levő nagy-fontosságu kertészeti társulat hű és csüggedetlen közlönyéül szolgálani.

* Folyó évi aug. 24-dikén az egri templomban egy 25 éves, jó házból való, s kissé vagyonos fiatal ember 75 éves, tisztes ösvegyet vezetett oltárhoz. E házasság valódi talány, mert a

völegényt nem lehet vadozni, hogy mennyasszonya keze után talán érdeklő vágott, miután annak mindössze is 3—4000 ftja, s egy szőlőkertje van. A nászj után azonban a boldog nő-nére ugyancsak szomorú reggel virradott, mert a minorita paczra bevásárlás végett kimenvén, miután a kofák, kenyeres asszonyok s gyermekek ráismertek, körülvevők, s oly bosszantó szerencsekivánságokkal kezdék üldözni, hogy éppen a minoriták templomába lön kénytelen asyultom keresni.

* Sept. 3-dikán történt a magyarországi katolikus zarán-dokok kiindulása Pozsonyból Magyarország hercegprímása Scitovszky ő eminenciája vezérlete alatt. Irják, hogy Magyar-or-szágon ily nagy búcsumenet a törökök kiűzése utáni búcsujárás óta nem volt.

* Az Afrikában s keleti szolgálatairól ismeretes Walsin-Essterházy lovas tábornok Marcelliben meghalt.

* Csengeri Antal ur mint a „Budapesti szemle“ czimű uj tudományos vállalat szerkesztője, az irodalom nevében kö-szönetet mond báró Sina Simon ur nágának azon lafizai ál-doza-tért, mely szerint a „Budap. szemle“ megindítását lehetővé tette, önként megajánlván a netalan támadható veszteség fede-zését. Egyébiránt a szerkesztő reméli, hogy e szép példa csak annál nagyobb részvétre buzditandja a t. közönséget.

* A franciaországi börtönökben évenként közép számmal 60,000 bűnböncz találattik, évenkénti 301,275 összes személy-forgalommal. A kihágásoknak számkülönbsége a vétségek irá-nyában, évenkénti fokozatos különbséggel tízezreivel növeke-dett; de az 1826—1853-ik évig 59,000-ról 261,000-re és így ötszörösen növekedett. Emellett megjegyzésre méltó ezenárány-fokozat a vétségek minősége tekintetében. Nemcsak a tulajdon elleni vétségek lettek ez idő alatt megkészszerve, hanem a minden kihágások legveszélyesebbike, t. i. az erkölcs-elleniek 144%-tőlval emelkedtek. Tizenhat év óta a 16 esztendősnél alóli el-télt és elfogott gyermekek száma 215-ről 7428-ra növekedett.

* A „Patrie“ czimű francia lap e cim alatt: „L'empire n'est pas un pouvoir absolu“ (a császárság nem abszolutistcus hatalom) azt ügyekszik belbizonyítani, hogy a mostani francia kormány az abszolutismusnak nem hordja magán jellemét. A csá-szárság feladata, e lap szerint, Franciaországban a képviselti kormányrendszert megalapítani (?), s a mostani szervezet olyan természetű, hogy a nemzet kívánságát szabadon kinyilatkoztatja s érdekeit őrszemmel kísérheti, a nélkül, hogy a pártok uralmá-nak hódolni kellene.

* (Legfelsőbb körut.) A Vasa hg gyalogezred 4-dik zászlóaljának kivonulása után ő. cs. kir. Apostoli Felsége sept. 5-dikén reggeli 5 órakor Egerből elutazott és 1 órakor Gödöl-lőre érkezett, a hol Ernő főhg ő. cs. Fensége, h. Csorich és gr. Haller altbugyok, továbbá számos nemes urak várakoztak a leg-magasb megerkezésére. — Báró Sina kastélyában rövid tartoz-kodás, mire ő Felsége Vác felé utazásával magyarországi körutját bevégezte és külön vonaton a székvarosba visz-szatért.

Gabona ár. Sept. 10-ről 1857. Bécsi-mérőjét p. p. Tiszta-búza 3 rtf 32 kr. Egyébúza 2 rtf 41 kr. Rozs 1 rtf 52 kr. Árpa 1 rtf 52 kr. Zab 1 rtf — kr. Török 1 rtf 48 kr. Pityóka — f. 32.

K Ü L F Ö L D.

Bécsből írják a „Frankf. Journal“-nak: „Itt már leg-közelebb uj török körjegyzéket várnak, a melynek meg-jelenése felől Kalimaki hg már tudósítá Buol gróft. E jegyzéknek az czélja, hogy az europai kormányokat felvilágosítsa azon okokról, a melyeknél fogva a fényes kapu a moldovai választások megújításába beléegyezett. A jegyzék voltaképpeni jelentősége azonban abban áll, hogy benne a török kormány ufolag erőlyesen tiltakozik az egyesítés ellen, s kijelenti, hogy e kérdésre nézve semmi feltét alatt sem valóztatja meg nézetét. Biztos tu-dósítás szerint a fényes kapu Anglia sürgetése folytán ha-tározta magát e lépésre, s majd Ausztria és Anglia is ha-sonlóképpen fognak nyilatkozni az egyesítési terv ellen,

(Vous êtes bienheureux, que le Roi de Sued ne m'ait pas proposé de me faire lutherien, car s'il l'avait voulu, je ne sais pas ce, que j'aurais fait.“ 155 lap.)

De, hogy rövidke legyünk, közlunk e-légségesnek tartjuk megemlítni, miként Ma-zeppa terveinek elhibázott, nem éppen eszé-lyes kivitele miatt, a sivatag és oly távoli Uk-rániában XII. Károly, Péter által, 1709-ben, tehát Károlynak 9 évig tartó annyi fényes győ-zelmei után, Pultava nevű folyónál megvere-tett; egész táborát elfoglta, maga Károly Tö-rökországba menekült, — hol a diván erkölcsi súlyedése miatt, Károly örökre elmeteszett u-jabbi helyreállhatatlant.

(Folytatjuk.)

Sajtó hírá. T. t. Hódor Károly urnak, lap-jaink f. e. 91, 92, 93, 95, 107. számának Tézisjáb-ban, „A kolozsmonostori apátsgá negyven falvainál“ czim alatt közlé tett teljes dolgozatába olyhalk csusz-tak be, melyek a történelmi hűséget érzékenyen sért-til; kötelességünknek tartjuk a tudomány érdekében azokat itt egyenként kijelölve megigazítani, a mint kö-vetkeznek: 91. d. sz. 7763. h. olv. 1763; fisei h. fisei; — 92. d. sz. Sasád h. olv. Sasád; Onatello h. Onatello; uán h. uán; „talan“-nak h. „talan“-nal; ren-geteg h. Rengeteg; Zenthusán h. Zenthiván; — 93. sz. 1. h. 16. d. sorban kimaradt: Onatello; — 95. d. sz. uán h. uán?; egressi h. egressi; bogáttelki h. bogár-telki; Segesvárról h. Sebesvárról; vajda h. vajvodae; névszerint h. évszerint; Cserjőddel h. Cserjőddel; Adat-havasa h. Apáthavasa; 3. h. 13. d. sorban kimaradtak: Gorbópatak, Nádaspatak, Marus, Naradwize, Kikellen, et alias inter Saxones; n. o. 32. d. sor Kikiellen h. Ki-kielleu; — 107. d. sz. Orva h. Monora.

Továbbá Dr. Ötvös Agoston ur Márton-fiának azon helyére: „A jesuitarrend 233. évi fenn-állása után, Fejérvárt elűrtőlrevelt 1773. év november hó 30-dikán; Udvarhelyt dec. 7-dikén, Kolozsvárt pedig ugyanazon év december hó 26-dikán; Bíró István jesuita-átjának velünk is közölt eredeti le-velebből — miként olvasása után magunk is meggyőződt-tünk, — azon megjegyzést teszi, hogy az említett rend Kolozsvárt 1773. oct. 26. d. törtéltett el. — „Rendünk s Collégiumunk 26. octobris felbontaték,“ — az eredeti magyar szövegű levél szavai.

radván, Margit Kaldori levélét, melyet Irmától átnyert volt, férjének megmutatja. „Hallgass meg, mindent meg fogok magyarázni,“ szolt Kaldori.

— Köztünk nincs többé szükség magya-rázatokra sat. Kaldori látva nejeének ingerült állapotját, szónéklul távozott.

* Margit háborodottan maradt, midőn Vikta mintegy erővel béront hozzá, kétségbe-esetten tudatja, hogy Vámosy künn megvárta Kaldorit s élet-halálra kihivta, hogy másnap délkor vivnak Vámosinál. Elbeszéli Vikta, hogy a grófnak ő árulta el a találkozást, s esdeklík, hogy semmisítse meg a párbajt.

(Folytatjuk.)

EUROPÁI VISZONYOK.

Eszmetörődék Erdély történelméhez s illetőleg Rákóczi korához.

(Folytatás.)

Az ezen háborúhoz megkívántató előké-születek s az europai körülmények m. att a há-boru csak 1700-ban kezdetet meg. Ekkor XII. Károly már 17 éves volt.

Három nevezetes ember, s a törökével, három tévesztett háboru dúlt egyszerre Euró-pában, rendeltetése árkaiból p. szkos, romboló hullámokban szorítván ki civilizatiót és világ-irodalmat.

A XII. Károly elleni háboru, a szövetsé-gesekre nézve nem a kívánt eredménnyel folyt. Az ifju hős, Károly, megtörte a dano-kat, szétverte a szász király seregét. Lengyel-országának ő adott más királyt. Péter csár sem volt szerencsésebb; a svédék mindenütt győ-zedelmet arattak; a nagy csár kétségbeeséssel küzdött s a megsemmisülés pontján volt, a melyet XII. Károly magának czélul is tűze ki.

Ha Károly, Péter csár tökéletes megse-misítését magának vakon czélul ki nem tűzi; ha akkora győzelmei, dicsősége és ereje fény-korában belé szol a spanyol ügyekbe, Európá-nak egy merőben más földrajzat adja. Károly-nak különben becsületes szándékai voltak; de kivételében ő is ez önkényt követte: bárha XIV. Lajos udvarának nevéseges hajlongó szertar-tásaival és demoralizáló sima felületű armánya-ival szemben hűségeit vetett a latba, valamint Péter csár verejtékes munkásságát, szigort és világfalo önzést. Károly mégis ugylátszik, fran-czia részen volt; — nem XIV. Lajos iránti von-zalomból, mert természetes ellenszenvét ab-ban is kimutatta, hogy soha francziául köve-tkel se beszélt; pedig ez akkor is nagy illem elleni bün volt; most már a miskolczi eszma-dia is nagy mivelletlenségnek tartja saját, sok-kal szebb hangzásu, edes anyai nyelvét, saját családja s nevezetesen nagy reményű poron-tyai köréből teljesen ki nem küszöbölni. Mint mondok, Károly nem azért lett volna francia-ri részen, ha a sors engedi, hogy a spanyol ügyekbe ő is belészöhlisson; hanem, mert a né-met-római császára több okok miatt nehezelt s különösen a vallásos türelmetlenségért, mely ennek tartományában még mind lángolt, da-czára a veszthaliai és rozviki békekötéseknék. Voltaire, nem tudjuk mekkora történelmi hite-lességgel, „Histoire de Charles XII.“ czimű mun-kájában írja, hogy VI. Károly testvérénél, Jó-zsef római császár udvaránál levő pápai nun-cius egy szor a császárnak igen élős szemrehá-nyásokat tett, a felől, mikint lehetett képes a császár az eretneknek, saját vallásának ér-deke ellen, akkora kedvezményeket engedni? melyre a császár felelte volna: „szerencsére önnék, hogy a svéd király nem kívánta, mik-int én is lutheránus legyek, mert ezen eset-ben magam sem tudom, mit valók teendő.“

rábírandók ekként a többi hatalmat, hogy szintén határozott modorban nyilatkozzanak azon állásra nézve, melyet ezután az egyesítési terv irányában elfoglalni szándékoznak.

— A francia császár, mint Párisból írják, az orosz császárral találkozás után visszatér a chalonsi táborba, hogy ott Albert herceget elfogadja, a kik Havrebe kir. yachton s onnan a táborba vasúton fognak menni. A császár Bosquet, Canrobert s Baraguay d'Hilliers tábornagyokat meghívta, hogy őt a táborban látogassák meg. A császárné e hó közepe felé várják a táborba. Annak hivatalos megnyitása csak aug. 6-án lesz; a chalonsi püspök szenteli föl ünnepélyesen. A táborban s környékén igen nagy élénkség uralkodik. A császáron s a meghívottakon kívül, a tábor többi lakosai sátrak alatt laknak. Számos külföldi tisztnek vannak Chalonsban, a kik engedélyt nyertek a hadgyakorlatokon jelen lehetni. Ez utóbbiakat illetőleg azt állítják, hogy a császár egy új hadgyakorlati rendszert akar betanultatni, mely abban áll, hogy mind a három fegyvernem mozdulatai ugyanazon egy parancsnokság alá helyeztetnek. Hírszerint ezen rendszer fontos módosítást tartalmaz, a különböző sorkifejezésekre nézve s a nagy mozdulatok tanulmányozását igen egyszerűsíti.

— A francia hajóhad, Tréhouart admirál parancsnoksága alatt, Corsicából Tunis felé indult, mivel a francia kormány nincs megelégedve a bey intézkedéseivel, a zsidóság elleni erőszakosság szerzői ellen, s erélyesebb büntetést kíván.

— A holsteini diéta bizottsága egyszerű elvetését ajánlja az egész új alkotmánynak a nélkül hogy ellenjavaslatokat tenne. Mi fog már erre következni, nem nehéz kitalálni. E rendi gyűlés egy szakasszal több leendő Schleswig-Holstein szenvedéseinek kronikájában.

A holsteini ügynek, e kényes éjszaki virágnak, veszélyes dere a stambuli viszály. Ez ugyan el van enyésztetve, de a holsteini ügynek született pártfogói, a német nagyhatalmak közt a stambuli viszálykor feltűnt szakadás nem igen nyújt reményt arra, hogy a hercegségek ügyében Dániával szembe barátságos vállvetéssel, a sikert biztosítólag működhessek a két német hatalom. A porosz hívebb barátja Oroszországnak, mint a hercegségeknek s az ezeket szívből pártoló Ausztriának, s könnyen megsejthetik, hogy majd Orosz- és Franciaország veendő kezükbe a hercegségek ügyének szabályozását.

— Oroszország, mint már említett, egy jegyzékében tiltakozik minden ellen, a mit Keletindianában elkövetett orosz cselszövényekről állítottak. Egyébaránt senki nem sem, Angliának pedig legkevésbé jut eszébe az orosz segély-ajánlást komolyan venni. Anglia soha sem fogja éppen az orosz által rántatni ki magát a sárból, a melybe magát az indiai fölkelés által bevívte látja. Az Angliához intézett orosz jegyzék, úgy hiszik, nem egyéb mint köpeny alóli fenyegetőzés és ide megy ki: nyujts kezet nekem, vagy megnehezítem a követ, mely Indiában a nyá-

kadon függ. Sokak véleménye szerint a pillanat Oroszországra nézve sokkal kedvezőbb, semhogy fel ne használná azt arra, hogy az angol-francia, valamint az angol-osztrák szövetség megszakítását megkísértesse. Ekkor az angol-osztrák szövetség magától jőne, s így Miklós császár gondolata megvalósulna.

— A Delhi előtt legnagyobb csata volt jun. 23-án, a plaessey csata százados évnapján, mikorra jóslották a brit uralom végét. Az ütközet reggeli 8 órától esti fél 7-ig tartott. Az ellenség vesztesége legalább 7—800 ember; az angolok 150 embert veszítettek holtakban, sebesültekben. Erős ütközet volt jun. 27, jul. 4 és 9-kén is. Az utóbbi napon legalább 600 embert veszítettek a lázadók. Azóta békét is hagytak. A lázadók száma Delhi-ben legalább 12,000 (?). — Delhi-ben, az 1846-ki összeírás szerint volt 26,611 ház, 261 mecset, 188 templom, 1 egyház, 198 iskola. A lakosok száma 137,977 volt. A keresztyén családok száma 327 lélekből állt, 14,768 mahomedán és 19,257 hindu család élt a városban.

— Az Indiából újabb érkező tudósítások kiemelik, hogy a sepoys minden vallásos aggodalom nélkül használják a disznósíros töltéseket. Jele, hogy az egész disznósír historia csak ürügy volt. Mást nem tudtak kitalálni. Az sem látszik valószínűnek, mintha a hindunép a hithirdetéstől fél, sőt éppen keresi a vallásos vitákat. Csak a mahomedanok fogása volt a vallásnak szóba hozása, mint-ha a hindu vallást a keresztyének el akarnák nyomni. Kell-e világosabb adat az angol uralom szelidége, jóvalta mellett — mint azon körülmény, hogy a lázadók legkisebb panaszt, sérelmet nem tudnak felhozni az angol igazgatás elleni proclamatiókban? Egyébaránt az ind és mahomedán nem szenvedhetik egy mást; soká együtt nem küzdhetnek Anglia ellen. Az angolok a meghasonlás elemeit fel tudják használni. A pénz talán még mindenhatóbb Ázsiában mint Európában.

— Az „Observer“ szerint Macaulay, a híres történetíró is, a kinevezendő új peerok közt van, s báró címet fog kapni.

— A Spanyolország és Mexico közti feszültség nem akar szűnni, mert a mint hiszik, az egyesült államok kormánya ingerli titkon Mexicot, hogy ne engedjen egy könnyen, sőt a Spanyolország és Mexico között kiüthetendő háboru esetére még egyezségre is lépett volna ez utóbbival, mely szerint kötelezi magát 15—20,000 jól fegyverzett, s hegyakorlott önkéntes állítására, a kik mexicói lobogó alatt Cubát elfoglalják.

Napoleon császár „szentiloniai emlékpénz“ név alatt érmet határozott kiosztatni a bátyja hadaiban szolgált francia, német s minden más országbeli katonák között. A Napoleoni csaták élő romjaiból Francia, Német, Olaszországban sat. még 200,000 volna életben, a mi annál meglepőbb, mivel a Waterloo ütközet óta már 42 év folyt le. Ezen csaknem lehetetlennek látszó szám állítólag azon felszámolásokból tűntki, melyekkel a francia kormány Európa minden részéből előarsztva lön akkor, midőn I. Na-

poleon végrendeletének teljesítéséről volt szó. — Szép Napoleon Lajostól, hogy nagybátyja végakarátját siet teljesíteni, ránézve hasznos is lehet; de szép-e a németektől emlékpénzt elvenni oly szolgálatokért, a miket saját hazájok ellen tettek? Szép, de csak visszafelé.

— Madridi levelek már több idő óta suttognak, sőt beszélnek is egy ez országban készülődő ministerkrizisről. Azonban az ottan divatozó örök cselszövényeskedés hallásához már annyira hozzá szokott a figyelő világ, hogy afféle híreket alig is veszen számba mindaddig, míg nem azokat valamely nagytűt csattanó esemény megkoronázza.

U J P O S T A.

— A francia s orosz császár összejövetelének azon czélja is volna, hogy Angolszágot és Ausztriát Oroszországhoz ismét közelebb hozza. S így nem tartoznék a lehetlenségek közé, hogy Ferencz József császár, Sándor császárral ennek Szent-Pétervárra való visszatérte előtt vagy Berlinben, vagy Drezdában összejöhet. A császár és császárnéknak Ischlbe utazása ezért is csak a jövő hó kezdetén fog történni.

— Hogy orosz részről a két császár értekezletére egy francia-orosz szövetség reményét alapítják, Párisban alig vonják kétségbe. Ugyvélekednek nevezetesen, hogy II. Sándor bajosan fogja felelőjéig III. Napoleonnak elébe menni, ha valami fontos czélt nem tartana szeme előtt. Azt hiszik azonban, hogy Napoleon annyival ki lesz elégítve, ha Miklós császárnak most uralkodó fia az ő szövetségét keresi. Egy „parvenu“-re nézve ennyinek elére is ingerrel és beccsel bír.

— A francia kormány az olasz udvaroknál levő képviselői által a Murat-féle kiáltványt meghazudtoltatta. Ez azonban, mint a „Kölni lap“ írja, legcsekélyebb hatással sem volt a népségre nézve (?).

— A „Pays“ jelenti, hogy Mexico Spanyolországgal viszályában egy közbenjárási javaslatot elfogadott.

— Rómából sept. 5. írják: „Pápa ő szentsége“ ma délután 5 órakor szerencsésen visszaérkezett s a nép által a legnagyobb örömmel s tisztelettel lön fogadva.

— Angol- és Franciaország közt a kínai háborut illetőleg teljes egyetértés jött létre, Francia- és Angolország a kínai császárnak azonnal megüzenik a háborut, ha kormánya nem fogadja el Elgin lord és Gros báró egyetértelmű javaslatait.

— Az utóbbi napokban naponként 500 brit katona indult Anglia kikötőiből Indiába.

Bécsi börze. szeptember 7-kén. Erd. urbéri papir 79¹/₂. Magyar urbéri papir 80¹/₂. Nemzeti kölcsön 83¹³/₁₆. Arany darabja 4 fr. 57¹/₂ kr. Ezüst 5¹/₂.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉS.

Kivonatban.

A brassó-megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 19-ről 1898 sz. a. tudatja, hogy a Magyar Károlyi rendeletére a brassai fiókbankhoz Brassóban jun. 10-én 1857. 3593 utalványi és 53,548 folyó szám alatt 3000 ezüst rfról kiadott és elvesztett bankutalványoknak a kitűzött 45 nap alatt senki se jelentkezvén mint birtokosa, azt semmit érőnek nyilvánítja.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. auguszt. 3-ról 1897 sz. a. cs. ödöt hirdet f. é. jul. 24-én elhalt m.-vásárhelyi kereskedő Hellwig Frigyes összes vagyonára. A követelések beadandók oda f. é. octob. 1 ső napjáig tömeg gondozó ügyvéd Gottschling Samuel v. helyettese Nagy Zsigmond ellen.

Az eleggyárási hivatalok rendezésére nevezett országos cs. k. bizottság Szebenben f. é. auguszt. 31-ről 1898 sz. a. pályázatot hirdet az erdélyi eleggyárási hivataloknál megürrült három segédi állomásra, 700 eft. fizetéssel. A szabályszerű kérvények beadandók oda f. é. october 10-éig.

A radnóti cs. k. járás-hivatal f. é. aug. 21-ről 1860 sz. a. pályázatot hirdet a forrói, hari, elekesi és szász-völgyei község-jegyzőségére 300 eft. fizetéssel és szabad lakással. A szabályszerű kérvények beadandók oda f. é. octob. 10-éig.

Urbér-kárpótlási tőke-utalványozás

A k.-fejlérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 13-ról 1897 sz. a. tudatja, hogy Turi József

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(246)

(1—3)

Osszán 15 éves—16 markos sárga televér mén Hadadban, b. Wesselenyi Parkos ur udvarában, minthogy sajátivadéka elszaporodván, a 10-tenyésztők előtt esmeretes okból tovább nem használható—elad vá-

z sefnek felgyógyási birtoka után 541 eft. 37 kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. sept. 25-éig. Targyalása f. é. novemb. 27-én d. e. 9-kor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 10-ről 1809 sz. a. tudatja, hogy Erdődi Károlynak kis-nyiresi birtoka után 137 eft. 48 kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. octob. 10-éig. Targyalása f. é. decemb. 18 kán d. e. 9-kor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 10-ről 1810 sz. a. tudatja, hogy N. Rozália Zsombori N-nének kis-nyiresi birtoka után 122 eft. 51³/₄ kr. kárp. tőke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. octob. 10-éig. Targyalása f. é. decemb. 9-én d. e. 9-kor.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 31-ről 1876 sz. a. tudatja, hogy 1) Cserrei Lajosnak balavásári birtoka után 165 eft. 17¹/₂ kr. az egrestői után 233 eft. 2¹/₂ kr. 2) Sándor Annának Pesten kebele sz.-iváni birtoka után 3431 eft. 3 kr. 3) Bagotai Pál örökösinek: Bagotai Antalnak és Anna Máriaának Frink Niczánának szamoselki birtokuk után 600 eft. 21³/₄ kr. 4) Kispál Borbára özvegy Gyárfás Eleknének nagykendi birtoka után 251 eft. 40³/₄ kr. 5) Kakucsai Gábornak bordi birtoka után 694 eft. 12³/₄ kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. octob. 14-éig. Targyalása f. é. decemb. 14 kén d. e. 9-kor.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 10-ről 1804—1810 sz. a. tudatja, hogy 1) b. Wesselenyi Suzsánna öz. id. gr. Bethlen Jánosnénak, gr. Bethlen Mária öz. Kendeffi Lajosnénak és gr. Bethlen Klára id. gr. Bethlen Gábornének oláh-kocsárdi birtokuk

után 6737 eft. 30 kr. 2) Kakucsai Anna öz. Vizi László nének erdő-aljai birtoka után 532 eft. 17¹/₂ kr. 3) Horváth Albertnek oláh-kocsárdi birtoka után 562 eft. 55 kr. az erdő-aljai után 606 eft. 4¹/₄ kr. 4) Cseh Rózália öz. Madaras Gábornének székuti birtoka után 1363 eft. 12 kr. 5) Miklós Károlynak oláh sályi birtoka után 677 eft. 43 kr. 6) gróf Haller Borbára öz. gr. Bethlen Józsefnének és fiainak gr. Bethlen Gábornak, Józsefnének, Kámillónak és Emilnek radnóti birtokuk után 28,117 eft. 41¹/₄ kr. a déghútián 30,038 eft. 55³/₄ kr. az oláh-sályi után 1995 eft. 44³/₄ kr. 7) Lajos Anna Fülep Ferencz-nének oláh-kocsárdi birtoka után 823 eft. 22¹/₂ kr. kárp. tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szept. 30-áig Targyalása f. é. novemb. 30-kán d. e. 9-kor.

A szebeni országos cs. k. főtv. szék f. é. jun. 30-ról 1891 sz. a. tudatja, hogy Nánási Andrásnak, Ferencznek és Boldizsárnak o. ujjfalu birtokuk után 2159 eft. 46³/₄ kr. kárp. tőke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. sept. 15-éig. Targyalása f. é. novemb. 20-kán d. e. 10-kor.

A szebeni országos cs. k. főtv. szék f. é. jul. 30-ról 1893 sz. a. tudatja, hogy Bartha Sándornak és Boda Imrénének együtt hidvégi és árapataki birtokuk után 196 eft. 16¹/₂ kr. kárp. tőke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. sept. 15-éig. Targyalása f. é. novemb. 19 kén d. e. 11-kor.

A szebeni országos cs. k. főtv. szék f. é. jul. 6-ról 1809 sz. a. tudatja, hogy Szabó Károlynak öz. Pócsa Pálnének peselneki birtoka után 1435 eft. 49³/₄ kr. a szárazpataki után

881 eft. 7³/₄ kr. a felső voláti után 265 eft. 33³/₄ kr. kárp. tőke van utalványozva. A követelések bejelentendők f. é. sept. 22-éig. Targyalása f. é. novemb. 28-kán d. e. 9-kor.

(244)

Igazg. sz. 2064/1857.

(2—3)

Fölhívás tűzkár elleni biztosításra.

Alul-írott társulat igazgatósága illő tisztelettel hívja fel a t. cz. mezei gazda közönséget, hogy betakarított terményeit s egyéb ingó és ingatlan javait társulatunkhoz csatlakozása által igyekezzék a tűzvészek előre nem látható pusztításai ellen biztosítani.

Ezen kölcsönösen biztosító társulat—mely iránt a tisztelet közönség növekedő figyelmét s részvétét tanúsítja a jelenleg összes biztosított 5-dík millió pengő forint érték összehalmazása—kitűzött czélja hogy egyfelől egyes tagjai a szabályok alapján véletlen csapások cseibeiben teljes 100 pctnyi kártérítésben részesüljenek; s másfelől, hogy kedvező esztendőben az évi számadás bezártaikor felmerülő díjfelelőleg a tagoknak visszafizettvén, ez által minden egyes tag csak is annyit díjfelelőleg járuljon a biztosításhoz, a mennyit a társulat tiszta szükséglete.

E társulathoz csatlakozás megtörténhetik akár közvetlen l az alul-írott igazgatóságnál, akár az országszerte fenn álló gyűvőségink-nek.

Kolozsváratt, sept. 7-kén, 1857.

Az „erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat“ Igazgatósága.

a szükséges mellékép letelekkel, hozzátartozó legelővel—folyó évi octoberhó 14-kén délután 2 órakor, több egymásután következő évre haszonbérbe adatk. A haszonbérleti szándékozók magokat 100 pft. bántapénzzel ellátva, az irt időben tartandó árverésre tisztelettel fölhívattak;—az árverezés tartatni fog helyben Nagy-Enyeden, a Collegium udvarbírói szállásán; bővebb

tudósítást vehetni a Collegium helybeli előjáróságától.

100 kosár magnéh

részint mult évi, részint idej rajok és szép rajlipes-méz font számára eladó, HUTTER SAMUNÁL Hidutoza № 303.